

КРИМСЬКА ПРАВОЗАХИСНА ГРУПА

e-mail: crimeahrg@gmail.com

website: crimeahrg.org

МОНІТОРИНГОВИЙ ОГЛЯД СИТУАЦІЇ З ПРАВАМИ ЛЮДИНИ В КРИМУ

ЧЕРВЕНЬ 2017 РОКУ

Моніторинговий огляд підготовлено
Кримською правозахисною групою
на підставі матеріалів,
зібраних у червні 2017 року

Перейти [по посиланню](#), щоб ознайомитися з щомісячними моніторинговими оглядами Кримської правозахисної групи

Перейти [по посиланню](#), щоб ознайомитися з тематичними оглядами та статтями Кримської правозахисної групи

1. Вступ	2
2. Громадянські і політичні права	3
Право на свободу та особисту недоторканність.....	3
<i>Затримання</i>	3
Політично мотивовані кримінальні переслідування.....	4
«Справа 26 лютого».....	4
«Справа Хізб-ут-Тахрір».....	4
«Справа українських диверсантів».....	5
Справа Володимира Балуха.....	6
Свобода слова та висловлювання думок.....	7
<i>Перешкоджання журналістській діяльності</i>	7
Справа Миколи Семени.....	7
Справа Ільмі Умерова.....	7
Справа Сулеймана Кадирова.....	8
Свобода мирних зібрань.....	9
Свобода думки, совісті та релігії.....	11
Порушення норм міжнародного гуманітарного права.....	13
<i>Примусове переміщення населення</i>	13
<i>Примус до служби та пропаганда на користь добровільного</i>	11
<i>вступу до армії держави, що окупує</i>	
3. ДОДАТКИ	14

1. ВСТУП

Кримська правозахисна група (КПГ) — організація кримських правозахисників і журналістів, метою якої є сприяння дотриманню і захисту прав людини в Криму шляхом формування пильної уваги до проблем прав людини і міжнародного гуманітарного права на території Кримського півострова, а також пошуку і відпрацювання механізмів для захисту прав людини в Криму.

Діяльність **КПГ** керована, передусім, нормами основних документів у сфері прав людини, а саме: Загальною декларацією прав людини, Гельсінським Заключним Актом, Конвенцією про захист прав людини і ключових свобод, Міжнародним пактом про громадянські і політичні права, Міжнародним пактом про економічні, соціальні і культурні права тощо.

Основні завдання **КПГ**:

- 1) збір і аналіз інформації щодо ситуації з дотриманням прав людини в Криму;
- 2) широке інформування органів влади, міжнародних організацій, міжурядових структур, неурядових організацій, засобів масової інформації та інших цільових груп шляхом публікації і поширення аналітичних та інформаційних матеріалів про ситуацію з правами людини в Криму;
- 3) сприяння захисту прав людини і дотримання норм міжнародного права в Криму;
- 4) підготовка рекомендацій для органів влади та міжнародних структур в сфері прав людини;
- 5) забезпечення наявності «теми прав людини в Криму» в інформаційному просторі.

При підготовці та розповсюдженні інформації **КПГ** керується принципами об'єктивності, достовірності та своєчасності.

2. ГРОМАДЯНСЬКІ І ПОЛІТИЧНІ ПРАВА

ПРАВО НА СВОБОДУ ТА ОСОБИСТУ НЕДОТОРКАНИСТЬ

ЗАТРИМАННЯ

9 червня суддя «Армянського міського суду» Венера Ісроїлова за клопотанням прокурора Олександра Чулпанова продовжила термін утримання під вартою громадянина України афганського походження **Кабіру Мохаммаду** до 13 серпня 2017 року.¹ Таким чином, 9 місяців, у порушення процесуальних норм, Кабір Мохаммад утримується у СІЗО Сімферополя. Російська влада має намір екстрадувати його до Ірану як підозрювану у тяжких злочинах особу, котру розшукує Інтерпол, — громадянина Афганістану, чиє прізвище — Ніязі, ім'я — Мохаммад Кабір. Але у громадянина України прізвище — Мохаммад, а ім'я — Кабір. Консульство Ісламської Республіки Афганістан в офіційних листах на адресу різних інстанцій РФ декілька разів повідомляло, що затриманий в Криму Кабір Мохаммад не має нічого спільного з громадянином Афганістану, котрого розшукує Інтерпол.

21 червня суддя Верховного суду» Криму Олексій Последов залишив без змін рішення щодо продовження терміну утримання під вартою.

¹ <http://crimeahrg.org/uk/u-kabira-mohammada-pislya-chergovogo-sudu-stavsya-povtorniy-insult-druzhina/>

ПОЛІТИЧНО МОТИВОВАНІ КРИМІНАЛЬНІ ПЕРЕСЛІДУВАННЯ

«СПРАВА 26 ЛЮТОГО»

«Справа 26 лютого» розглядається під час двох процесів: перший — у «Верховному суді» Криму у справі **Ахтема Чийгоза** (перебуває під вартою) як «організатора заворушень» біля парламенту Криму, другий — у «Центральному районному суді» Сімферополя у справі інших фігурантів (**Алі Асанов і Мустафа Дегерменджі** перебувають під домашнім арештом; стосовно **Ескендера Катемірова, Ескендера Емірвалієва і Арсена Юнусова** обраний запобіжний захід — особисте поручництво) як «учасників масових заворушень».

6 червня суддя «Центрального районного суду» Сімферополя Сергій Деменюк продовжив Алі Асанову та Мустафі Дегерменджі термін домашнього арешту до 8 серпня 2017 року². 14 червня суддя «Верховного суду» Михайло Соболук залишив чинним це рішення щодо Алі Асанова³, 20 червня суддя Олексій Последов ухвалив аналогічне рішення щодо Мустафи Дегерменджі⁴.

7 червня колегія суддів «Верховного суду» Криму — Віктор Зіньков, Ігор Крючков і Олексій Козирев — відмовили у розгляді клопотання про надання Ахтему Чийгозу можливості побачитися з матір'ю, котра перебувала у передсмертному стані через хворобу. Судді обґрунтували відмову тим, що Чийгоз — підслідний, а не засуджений, а для підслідних немає процедури тимчасового звільнення з-під варти. На відхиленні клопотання також наполягала й прокурор Анастасія Супряга. Адвокат запропонував змінити запобіжний захід з утримання під вартою на домашній арешт. Втім це клопотання також було відхилено. Суддя В. Зіньков заявив, що немає достатніх підстав для зміни запобіжного заходу⁵.

22 червня колегія суддів «Верховного суду» Криму — Віктор Зіньков, Ігор Крючков і Олексій Козирев — задовольнила клопотання «прокурора» Анастасії Супряги про продовження терміну утримання під вартою Ахтема Чийгоза до 7 жовтня 2017 року⁶.

«СПРАВА ХІЗБ-УТ-ТАХРІП»

У рамках «справи Хізб-ут-Рахрїп» в ув'язненні перебувають 19 осіб — **Руслан Зейтулаєв, Рустем Ваїтов, Нурі Примов, Ферат Сайфулаєв** (винесені обвинувальні вироки), **Інвер Бекіров, Вадим Сірук, Муслім Алієв, Емір-Усеїн Куку, Рефат Алімов, Арсен Джеппаров, Енвер Мамутов, Ремзі Меметов, Зеврі Абсеїтов, Рустем Абільтаров, Тимур Абдуллаєв, Рустем Ісмаїлов, Айдер Саледінов, Узеїр Абдуллаєв і Еміль Джемаденов** (перебувають під вартою). Їх звинувачують за ч.1 ст. 205.5 КК РФ (Створення терористичної організації) та / чи ч.2 ст. 205.5 КК РФ (Участь у терористичній організації). Пізніше деяким з фігурантів також було винесено звинувачення за ст. 278 КК РФ (Насильницьке захоплення влади чи насильницьке утримання влади).

5 червня судді «Верховного суду» Криму Олег Лебідь і Костянтин Караваєв за клопотанням слідчого Сергія Махнева продовжили терміни утримання під вартою **Еміра-Усеїна Куку,**

² <http://krymsos.com/ru/news/figurantam--spravi-26-lyutogo--prodovzhili-aresht/>

³ https://vs--krm.sudrf.ru/modules.php?name=sud_delo&srv_num=1&name_op=case&case_id=467386916&result=1&delo_id=4&new=4

⁴ https://vs--krm.sudrf.ru/modules.php?name=sud_delo&srv_num=1&name_op=doc&number=469240682&delo_id=4&new=4&text_number=1

⁵ <https://www.facebook.com/nikolay.pozozov/posts/1409972549068137>

⁶ <https://www.facebook.com/krymrealii/videos/825034867666003/>

Вадима Сірука, Інвера Бекірова, Мусліма Алієва, Рефата Алімова та Арсена Джеппарова до 5 серпня 2017 року⁷.

22 червня суддя «Верховного суду» Тимур Слезько залишив чинним таке рішення щодо **Арсена Джеппарова**, суддя Анатолій Осоченко — щодо **Вадима Сірука**, суддя Сергій Рубанов — щодо **Інвера Бекірова**⁸. 23 червня суддя «Верховного суду» Юрій Латинін залишив чинним рішення про продовження терміну утримання під вартою **Мусліма Алієва**⁹, а суддя Тетяна Федорова — **Еміра-Усеїна Куку**¹⁰. Осман Аріфмететов повідомив КППГ, що активістів, котрі прийшли підтримати Інвера Бекірова, не пустили до зали суду, пропустили лише його дружину¹¹.

7 червня суддя «Київського районного суду» Сімферополя Яніна Охота продовжила терміни утримання під вартою **Теймуру та Узейру Абдуллаєвим, Рустему Ісмаїлову, Айдеру Саледінову та Емілю Джемаденову** до 11 серпня 2017 р.¹² Адвокат Еміль Курбедінов повідомив, що справу ведуть 17 слідчих ФСБ, суд відмовив у здійсненні фото- та відео фіксації засідання, а «підозрювані» під час засідання перебували у металічній клітці. 28 червня суддя «Верховного суду» Криму Алла Овчинникова залишила чинним рішення про продовження терміну утримання **Абдуллаєвим, Ісмаїлову та Джемаденову**.¹³

Представниця ініціативи «РосУзник» Яна Гончарова повідомила, що раніше засуджений **Ферат Сайфуллаєв** перебуває у приміщенні камерного типу (ПКТ, утримання у більш суворих умовах, ніж у колонії) Омутнінської колонії (Кіровська область, РФ). За її інформацією, Сайфуллаєва запроторили до ПКТ за віднайдену у нього сім-карту¹⁴. Адвокат Едем Семедляєв повідомив, що Сайфуллаєв буде перебувати там до 26 вересня 2017 року. Адвокат додав, що адміністрація колонії не дала йому конфіденційно поговорити з підзахисним, чинила опір перерахуванню грошей та підписанню домовленостей для ЄСПЛ і міжнародних організацій¹⁵.

«СПРАВА УКРАЇНСЬКИХ ДИВЕРСАНТІВ»

2 червня суддя «Київського районного суду» Сімферополя Антон Цикуренко продовжив термін утримання під вартою **Євгена Панова** до 7 серпня 2017 року.¹⁶ Також 2 червня у «Київському районному суді» Сімферополя продовжили термін утримання під вартою **Андрія Захтея** до 7 серпня.¹⁷ 21 червня суддя «Верховного суду» Криму Михайло Соболук після розгляду апеляції залишив чинним це рішення.¹⁸ 22 червня суддя «Верховного суду» Криму Тетяна Мельник залишила чинним рішення щодо продовження терміну утримання під вартою **Євгена Панова**.¹⁹

⁷ https://vs--krm.sudrf.ru/modules.php?name=sud_delo&srv_num=1&H_date=05.06.2017

⁸ https://vs--krm.sudrf.ru/modules.php?name=sud_delo&srv_num=1&H_date=22.06.2017

⁹ https://vs--krm.sudrf.ru/modules.php?name=sud_delo&srv_num=1&name_op=case&case_id=468343032&result=1&delo_id=4&new=4

¹⁰ https://vs--krm.sudrf.ru/modules.php?name=sud_delo&srv_num=1&name_op=case&case_id=468343028&result=1&delo_id=4&new=4

¹¹ <https://www.facebook.com/photo.php?fbid=2010339942527991>

¹² <https://www.facebook.com/KRYM.SOS/videos/1369680879775194/>

¹³ https://vs--krm.sudrf.ru/modules.php?name=sud_delo&srv_num=1&name_op=case&case_id=469027115&result=1&delo_id=4&new=4

¹⁴ <https://www.facebook.com/yanagoncharova/posts/10213297469417395>

¹⁵ <https://www.facebook.com/profile.php?id=100004757052466&fref=ts>

¹⁶ <http://crimeahrg.org/uk/figurantu-spravi-ukrayinskih-diversantiv-yevgeny-panovu-prodovzhili-aresht-na-dva-misyatsi/>

¹⁷ <https://ru.krymr.com/a/news/28525234.html>

¹⁸ https://vs--krm.sudrf.ru/modules.php?name=sud_delo&srv_num=1&name_op=case&case_id=468342997&result=1&delo_id=4&new=4

¹⁹ https://vs--krm.sudrf.ru/modules.php?name=sud_delo&srv_num=1&name_op=case&case_id=469027237&result=1&delo_id=4&new=4

2 червня адвокати Євгена Панова подали скаргу керівнику Воєнного слідчого відділу Воєнного слідчого управління Слідчого комітету (ВСВ ВСУ СК) по Чорноморському флоту, в якій вимагають відмінити постанову слідчого Марчукова Р.А. від 10 лютого 2017 року про відмову у відкритті кримінальної справи за фактом застосування тортур до Є. Панова та здійснити додаткову перевірку за заявою про вчинення злочину щодо українця. Також захист звернувся до прокуратури Чорноморського флоту для визнання незаконним і необґрунтованим рішенням слідчого ВСВ ВСУ СК по Чорноморському флоту Марчукова Р.А. про відмову у відкритті кримінальної справи за заявою Є. Панова щодо застосування до нього тортур.

СПРАВА ВОЛОДИМИРА БАЛУХА

1 червня «Верховний суд» Криму розглянув скаргу захисту **Володимира Балуха** на рішення «Роздольненського районного суду» про продовження йому терміну утримання під вартою до 4 вересня 2017 року. Адвокат подав клопотання про те, що архієпископ Сімферопольський і Кримський УПЦ Київського патріархату Климент готовий взяти українця на поруки. За словами захисту, «прокурор» не надав жодного аргументу, чому саме В. Балуха необхідно утримувати під вартою. Активіст в черговий раз заявив, що є громадянином України і не має російського паспорта. На думку прокурора, відсутність російського громадянства є підставою для утримання українця під вартою.

«Верховний суд» Криму під головуванням судді Галини Редько проігнорував аргументи захисту та залишив скаргу без задоволення. При цьому суд змінив рішення «Роздольненського районного суду» та скоротив термін утримання активіста під вартою до 21 серпня 2017 року (було до 4 вересня). Зміна терміну є свідченням чергового порушення суддею «Роздольненського районного суду» Марією Бедрицькою норм УКК РФ, що де-факто діють в Криму, тому що після 21 серпня активіста мають відпустити з-під варти. Відповідно до діючого в Криму законодавства РФ, термін утримання «підсудного» під вартою в період з дня надходження до суду кримінальної справи середньої ваги (21 лютого 2017 року) й до винесення ним вироку не може перевищувати 6 місяців (ч. 2 й ч. 3 ст. 255 КПК РФ). Проте Марія Бедрицька, визначаючи термін утримання активіста під вартою до 4 вересня, проігнорувала цю норму.²⁰

²⁰ <http://crimeahrg.org/uk/verhovniy-sud-krimu-zmenschiv-termin-utrimannya-v-sizo-volodimira-baluha-do-21-serpnia/>

СВОБОДА СЛОВА ТА ВИСЛОВЛЮВАННЯ ДУМОК*

1 червня суддя «Советського мирового суду» Олена Єлецьких визнала члена регіонального Меджлісу **Рустема Меннанова** винним за статтю ст. 13.15 КпАП РФ (Зловживання свободою масової інформації у формі поширення інформації про організацію, включену до переліку заборонених в РФ) за згадку у соціальних мережах Меджлісу без уточнення, що об'єднання заборонене на території РФ.²² За словами адвоката, під час засідання було відхилено усі клопотання захисту. Меннанову суддя призначила штраф у розмірі 2 000 рублів, розгляд апеляції призначено на 4 липня.

Подружжя **Наталка Харченко та Андрій Виноградов** вимушено залишили Крим та виїхали на підконтрольну Україні територію. Після п'яти допитів Наталки у ФСБ за фактами її проукраїнських публікацій в соціальних мережах подружжя побоювалося кримінального переслідування та прийняло рішення щодо переїзду²³ Наталку допитував слідчий ФСБ Ігор Скрипка, котрий також є слідчим у справі І. Умерова та його адвоката Миколи Полозова.

ПЕРЕШКОДЖАННЯ ЖУРНАЛІСТСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

14 червня в «Сімферопольському районному суді» під час засідання у кримінальній справі стосовно Ільмі Умерова суддя відмовив журналістам у задоволенні клопотання щодо здійснення фото- та відеозйомки.

СПРАВА МИКОЛИ СЕМЕНИ

5 червня під час засідання у справі журналіста **Миколи Семени**, котрий звинувачується за ч. 2 ст. 280.1 КК РФ (Публічні заклики до реалізації дій, спрямованих на порушення територіальної цілісності РФ з використання ЗМІ) за його статтю в ЗМІ, було завершено дослідження матеріалів справи.

14 червня в «Залізничному районному суді Сімферополя» під час слухань у справі захист надав висновок експертизи російського професора Михайла Савви. У документі відзначено, що висловлювання Миколи Семени в його статті є його думкою та не можуть розцінюватися як заклики до порушення територіальної цілісності Росії, оскільки за нормами міжнародного права Крим не входить до її складу²⁴. На це засідання не з'явилися перекладачі та експерт, котрий виступає як свідок звинувачення. Чергове засідання у справі відбулося 21 червня.

СПРАВА ІЛЬМІ УМЕРОВА

7 червня в «Сімферопольському районному суді» відбулося перше засідання у справі **Ільмі Умерова**, котрого звинувачують за ч. 2 ст. 280.1 КК РФ «Публічні заклики до реалізації дій, спрямованих на порушення територіальної цілісності Російської Федерації, здійснені із використанням інформаційно-телекомунікаційних мереж (Інтернет включно)» за його привселюдні висловлювання про те, що Крим є територією України.

* Розділ «Свобода слова та висловлювання думок» підготовлений у співробітництві із **Центром інформації про права людини**: <https://humanrights.org.ua/ru>

²² <https://ru.krymr.com/a/news/28523335.html>

²³ <https://www.facebook.com/crimeaahrg/posts/1919815908304041>

²⁴ <https://ru.krymr.com/a/news/28551839.html>

За словами дочки Айше Умерової, до зали пропустили лише 15 осіб, тому що для інших не було місця у приміщенні суду. Суддя Андрій Кулешов і прокурор Олег Саргінов²⁵ — громадяни України, котрі оголошені у розшук українськими правоохоронними органами за звинуваченням у державній зраді²⁶.

21 червня на засіданні експерт Ольга Іванова, котра на запит ФСБ РФ робила лінгвістичну експертизу виступу Ільмі Умерова, повідомила у суді, що вона є співробітником ФСБ РФ, а оригінал виступу не слухала, тому що не володіє кримськотатарською мовою. Власні висновки експерт зробила на підставі перекладу виступу Ільмі Умерова з кримськотатарської мови на російську, підготовленого співробітниками ФСБ.

Адвокат Еміль Курбедінов повідомив, що Ольга Іванова є «штатним» експертом, котрого залучають для здійснення експертизи й за іншими політично вмотивованими справами (зокрема, у справі Миколи Семени і «справі Хізб-Ут-Тахір»)²⁷

Упродовж засідань 7, 14 і 21 червня також було заслухано показання інших свідків звинувачення.

СПРАВА СУЛЕЙМАНА КАДИРОВА

Слідчий у справі **Сулеймана Кадирова**, котрого звинувачують у порушенні ч. 1 ст. 280 КК РФ (Публічні заклики до реалізації дій, спрямованих на порушення територіальної цілісності РФ), виніс постанову про продовження терміну попереднього слідства у справі до 7 серпня 2017 року.

²⁵ <https://www.facebook.com/ayshe.umerova/posts/1372912916079862>

²⁶ <http://wanted.mvs.gov.ua/searchperson/details?id=65375571>

²⁷ <https://www.facebook.com/zair.smedlya/videos/1384535994914898/>

СВОБОДА МИРНИХ ЗІБРАНЬ

9 червня депутат міської ради Керчі Іван Желтенко повідомив, що в Керчі членам Комуністичної партії РФ відмовили у проведенні 17 червня на центральній площі міста мітингу «Керчани за чисте місто без корупції». Глава адміністрації Керчі Сергій Бороздін пояснив свою відмову проведенням у цьому місці іншого заходу — дитячого та юнацького конкурсу²⁸. Мітинг відбувся у сквері Авіаторів²⁹ — менш публічному місці, ніж центральна площа.

21 червня мешканець Джанкою Руслан Курсеїтов повідомив КПГ, що його та чотирьох кримчан викликали в поліцію Джанкою для надання пояснень щодо їхньої участі 18 травня 2017 року у покладанні квітів до пам'ятника жертвам депортації. Співробітники МВС РФ зафіксували рух людей до пам'ятника та тлумачать ці дії як несанкціонований мітинг. Поліціанти взяли у кримчан пояснення, не показавши жодних документів, і повідомили, що передадуть справу до суду³⁰.

20 червня «Законодавчими зборами Севастополя» було ухвалено проект регіонального закону «Про зібрання, демонстрації, проходи та пікетування у місті Севастополь», ініційованого міським «урядом». Окрім обмежень, вказаних у Федеральному законі РФ №54-ФЗ, закон додатково розширює перелік майданчиків, де заборонено проводити мирні зібрання. Такими місцями стали тротуари, ринки, вокзали та станції, освітні заклади, релігійні об'єкти, будівельні майданчики та об'єкти, що в них розташовані державні служби та органи самоврядування. Окрім цього, ч. 2 ст. 5 Закону зобов'язує організаторів масових заходів забезпечити наявність пересувних туалетів і дотримання пожежної безпеки у разі планування акції на термін більше ніж три години³¹. Нові обмеження порушують принцип позитивного зобов'язання держави створювати необхідні умови для проведення мирних зібрань. Проте де-факто влада ці функції примусово передає громадянам.

Активісту Іллі Большедворову у червні було двічі відмовлено у проведенні публічного заходу. Адміністрація Сімферополя відмовила у узгодженні пікету «Поверніть “Салют” профспілці» 16 червня перед пам'ятником Леніну. У відмові адміністрація послалася на інший захід, запланований на цей самий час у зазначеному місці.³² Отримавши відмову, І. Большедворов спробував узгодити проведення свого заходу в інший день — 26 червня 2017 року, але адміністрація Сімферополя знов відмовила, послугуючись аналогічним приводом.

Не дивлячись на відмову, 26 червня декілька десятків осіб вийшли на площу Леніна, але поліція затримала людей, котрі зібралися тут. Ілля Большедворов на своїй сторінці у соціальній мережі опублікував відео тих подій. Один з поліціантів відрекомендувався підполковником поліції Сергієм Нікітіним та заявив, що люди зібралися на несанкціонований масовий захід. Він зазначив, що з цієї причини люди затримані та будуть доставлені до «Центрального відділку поліції» Сімферополя. Людей, серед яких були жінки та діти, супроводили до поліцейського автобусу³³. Большедворов повідомив КПГ, що на нього та члена Кримської профспілки працівників культури Олександра Трунова складено адміністративні протоколи за ч. 1 ст. 20. 2 КпАП РФ. З інших затриманих співробітники поліції взяли пояснення.

²⁸ <https://kerch.fm/2017/06/09/administraciya-kerchi-ne-razreshila-kommunistam-provodit-antikorrupcionnyy-miting.html>

²⁹ <https://kerch.fm/2017/06/17/v-kerchi-antikorrupcionnyy-miting-vse-taki-sostoyalsya.html>

³⁰ <https://www.facebook.com/crimeahrg/posts/1915598458725786>

³¹ https://sevizakon.ru/view/laws/bank/21609/zakon_n_351_zs_ot_28_06_2017/tekst_zakona2/

³² <https://www.facebook.com/crimeahrg/posts/1917406068545025>

³³ <https://www.facebook.com/ilya.bolshedvorov/videos/1154885921283586/>

Большедворов додав, що після того, як людей доправили до РВВС, одній з затриманих стало зле, її з відділення поліції забрали медики.

Учасники іншого заходу, який адміністрація Сімферополя вказала як причину відмови у проведенні мітингу, відсутні на опублікованому Большедворовим відео.

3 червня суддя «Бахчисарайського районного суду» Герман Отаманюк призначив активісту з Бахчисарая **Осману Беялову** адміністративний штраф у розмірі 150 000 рублів за ч. 8 ст. 20. 2 КпАП РФ (повторне порушення порядку проведення мітингу)³⁴. На засіданні Осман Беялов та його захисник були відсутні. Осман Беялов 13 квітня 2017 року перебував біля будинку Сейдамета Мустафаєва, котрий був затриманий за публікацію у соціальній мережі. Раніше Беялов також був оштрафований за те, що перебував на місцях проведення масових обшуків і арештів, що відбулися у Бахчисараї 12 травня 2016 року. В обох випадках його дії були кваліфіковані як участь у несанкціонованому мітингу.

³⁴ Постанова «Бахчисарайського районного суду» від 30.06.2017 у справі № 5-256/2017: https://bahchisarai--krm.sudrf.ru/modules.php?name=sud_delo&srv_num=1&name_op=doc&number=473590286&delo_id=1500001&new=0&text_number=1

СВОБОДА ДУМКИ, СОВІСТІ ТА РЕЛІГІЇ

Відповідно до інформації сайту «Свідки Ієгови в Росії», «воєнний комісар Бахчисарайського району Республіки Крим» Павло Врублевський викликав повісткою місцевого мешканця для надання документів про зміну віри (**Додаток 1**). За відомостями сайту, воєнком зажадав таких документів для проходження альтернативної (невійськової) служби (рус. — альтернативная гражданская служба — АГС). Вимагання документів на підтвердження віросповідання порушує право на свободу совісті та релігії, а також протирічить ст. 11 Федерального закону РФ № 113-ФЗ «Про альтернативну гражданскую службу» (що де-факто діє на території Криму), яка вказує, що надання таких документів є правом, але не обов'язком. Представник філіалу «Свідків Ієгови» в Україні засвідчив КПК, що таку повістку отримав один з прихожан в Криму. Втім П. Врублевський заперечує цю інформацію, стверджуючи, що запис у повістці зроблений невизначеною особою. Він повідомив, що звернувся до ФСБ із запитом про підробку документів.³⁵

30 червня журналіст Антон Наумлюк повідомив, що керівника Джанкойського відділення «Свідків Ієгови» **Віталія Арсенюка** звинуватили у порушенні ч. 4 ст. 5.26 КпАП РФ (Здійснення місіонерської діяльності з порушенням вимог законодавства). 27 червня «мировий суддя» Алхаз Тулпаров провів судове засідання у цій справі, і тієї ж ночі Віталій Арсенюк помер у віці 67 років від інфаркту.

У червні КПК здійснила моніторинг судових рішень на сайті «Мирові судді Республіки Крим» і зафіксувала шість «обвинувальних» ухвал суду у адміністративних справах за ч. 3³⁶ та ч. 4³⁷ ст. 5.26 КпАП РФ за релігійну діяльність.

9 лютого 2017 року «мировий суддя Бахчисарайського району» Артем Черкашин засудив **Арсена Ганієва** до штрафу за ч.4 ст. 5.26 КпАП РФ за роздачу календарів і листівок про захід, що готувався, — «Маулід» (День народження пророка Моххамеда) та книги «Мевлюд айли Хайирли олсун». Суддя розцінив це як місіонерську діяльність у недозволеному місці.³⁸

18 лютого 2017 року «мировий суддя Ялтинського судового району» Олена Бекенштейн засудила керівника місцевої релігійної організації «Церква християн-адвентистів сьомого дня м. Ялта» **Григорія Стасюка** до штрафу в 30 000 рублів за ч. 3 ст. 5.26 КпАП РФ за відсутність вивіски з повним найменуванням організації при вході до приміщення, де відбуваються проповіді церкви.³⁹

11 травня 2017 року «мировий суддя Бахчисарайського району» Олена Єсіна засудила пастора місцевої релігійної організації «Відродження, Церква християн віри євангельської» **Миколу Блищика** до штрафу від 30 000 рублів за ч. 3 ст. 5.26 КпАП РФ за відсутність вивіски в приміщенні, де відбуваються проповіді.⁴⁰

У червні 2017 року «мировий суддя Керченського судового району» Хазрет Чих засу-

³⁵ <https://govoritmoskva.ru/news/124578/>

³⁶ Здійснення релігійної органіцією діяльності без зазначення своєї офіційної повної назви — штраф від 30000 до 50000 рублів

³⁷ Здійснення місіонерської діяльності з порушенням вимог законодавства — штраф від 5000 до 50000 рублів для фізичних осіб

³⁸ <http://mirsud82.rk.gov.ru/officework/dectextsas/?id=17553&year=2017>

³⁹ <http://mirsud82.rk.gov.ru/officework/dectextsas/?id=7433&year=2017>

⁴⁰ <http://mirsud82.rk.gov.ru/officework/dectextsas/?id=20997&year=2017>

див **Мартюшова С.В.**⁴¹ та **Кудіна Е.А.**⁴² до штрафів у 5 000 рублів за ч. 4 ст. 5.26 КпАП РФ за участь у богослужінні місцевого відділення «Свідків Іегови».

19 червня 2017 року «мировий суддя Ялтинського судового району» Петро Кіреєв засудив **Сафонова Г. Д.** до штрафу у 5 000 рублів за ч. 4 ст. 5.26 КпАП РФ. Суддя визнав Г. Сафонова винним у тому, що він, «не маючи повноважень від організації “Свідки Іегови”, на богослужіннях читав “Біблію”, співав пісні та молився».⁴³

Зазначенні рішення судів суттєво та необґрунтовано обмежують право на свободу думки, совісті та релігії, а саме, право вільно сповідувати свою релігію чи переконання як індивідуально, так і разом з іншими, у публічний чи то індивідуальний спосіб. Окрім того, обмеження окупаційною владою можливості проведення релігійних обрядів і переслідування за це мешканців окупованої території порушує ст. 27 Женевської Конвенції (IV) «Про захист цивільного населення під час війни».

⁴¹ <http://mirsud82.rk.gov.ru/officework/dectextsas/?id=23819&year=2017>

⁴² <http://mirsud82.rk.gov.ru/officework/caselistas/?id=30007>

⁴³ <http://mirsud82.rk.gov.ru/officework/dectextsas/?id=23289&year=2017>

ПОРУШЕННЯ НОРМ МІЖНАРОДНОГО ГУМАНІТАРНОГО ПРАВА

ПРИМУСОВЕ ПЕРЕМІЩЕННЯ НАСЕЛЕННЯ

Ст. 3 Протоколу № 4 до Конвенції про захист прав людини та основних свобод «Про забезпечення деяких прав і свобод окрім тих, що вже включені до Конвенції» та Перший протокол до неї забороняють висилку людей з території держави, громадянами якої вони є. Ст. 49 IV Женевської конвенції забороняє депортацію осіб з окупованої території на територію держави, що окупує.

Депортований у листопаді 2016 року з Криму активіст **Недим Халілов** більше восьми місяців перебуває у фільтраційному пункті в Краснодарському краї (РФ). 23 червня активіст Зевід Газієв повідомив, що Недима Халілова вивезли з Центру тимчасового утримання іноземних громадян (ЦТУІГ) г. Гулькевич Краснодарського краю в ЦТУІГ Ставропольського краю (РФ) до м. Георгієвськ (Георгієвський р-н, вул. Жовтнева, 149/2).⁴⁴

ПРИМУС ДО СЛУЖБИ ТА ПРОПАГАНДА НА КОРИСТЬ ДОБРОВІЛЬНОГО ВСТУПУ ДО АРМІЇ ДЕРЖАВИ, ЩО ОКУПУЄ

12 червня в Сімферополі відбулися масштабні акції «Воєнна служба за контрактом — твій вибір!». Сайт міністерства оборони РФ повідомляє, що під час заходів для пропаганди служби в армії РФ було організовано виставки воєнної техніки, стрілецької зброї, демонстрація воєнної форми та екіпірування військовослужбовців, роздача агітаційних буклетів, виступи дитячих колективів і виставка воєнної техніки.⁴⁵

НАД ОГЛЯДОМ ПРАЦЮВАЛИ:

Ольга Скрипник, координатор Кримської правозахисної групи;
Віссаріон Асеєв, аналітик Кримської правозахисної групи;
Олександр Сєдов, аналітик Кримської правозахисної групи.

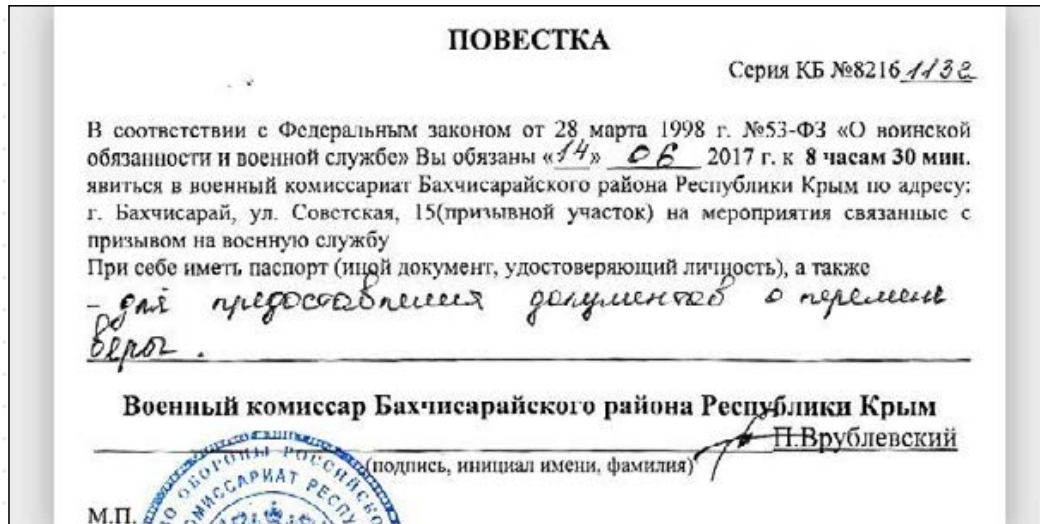
⁴⁴ <https://www.facebook.com/groups/247361852359190/permalink/327942880967753/>

⁴⁵ http://function.mil.ru/news_page/country/more.htm?id=12128265@egNews

3. ДОДАТКИ

ДОДАТОК 1

Повістка, що підписана «військовим комісаром Бахчисарайського району Республіки Крим» П. Врублевським
(Врублевський заявляє, що не підписував такого документа)